

DEFENSOR LEGIS

OIKEUSTAPAUSTEN HAKEMISTO – REGISTER TILL RÄTTSFALLEN

(2000 julkaistut oikeustapaukset)

KORKEIMMASTA OIKEUDESTA - FRÅN HÖGSTA DOMSTOLEN

Isyys - Isyyden kumoaminen

Mies oli tunnustanut lapsen isyyden tietoisena siitä, että lapsi oli syntynyt sellaisen hedelmöityshoidon tuloksena, jossa oli käytetty ulkopuolisen luovuttajan siemennestettä. Miehellä ei ollut isyyslain 35 §:n 4 momentista ja 42 §:n 2 momentista ilmenevä oikeusohje huomioon ottaen oikeutta nostaa kannetta isyyden kumoamiseksi. IsyysL 35 § 4 mom, IsyysL 42 § 2 mom.

(D:S99/738, T: 1887, KKO:2000:85).....DL 5/2000 s. 861

Kirjanpitorikos. -Asianomistaja. -Vahingonkorvaus

A oli tuomittu rangaistukseen siitä, että hän oli täysin laiminlyönyt sittemmin konkurssiin asetetun osakeyhtiön kirjanpidon laatimisen. Konkurssipesä oli toimittanut erityistilintarkastuksen. Kun erityistilintarkastuksessa ei ollut kysymys laiminlyödyn kirjanpidon jälkikäteisestä laatimisesta vaan yksinomaan konkurssimenettelyn tarpeita varten tehdystä tavanomaisena pidettävästä selvityksestä, osakeyhtiön velkojalla B:llä, joka oli sitoumuksensa perusteella suorittanut osan tilintarkastuskustannuksista, ei ollut oikeutta saada niistä korvausta A:lta tämän rikollisen menettelyn perusteella. (Ään.)

B:llä ei ollut asianomistajan puhevaltaa kirjanpitorikosta koskevassa asiassa. Ks.. KKO:1999:2. RL 30 luku 9 §.

(D:99/28, T:1923, KKO:2000:86).....DL 5/2000 s.864

Konkurssi.- Konkurssihallinto

Kysymys konkurssipesän uskotun miehen määräämisestä. Ään.

(D:S 99/622, T:496, KKO:2000:43)DL 4/2000 s.679

Konkurssi - Takaisinsaanti konkurssipesään

Velallisyhtiö oli takaisinsaantiaikana myynyt käyttöomaisuuttaan emoyhtiölle siten, että kauppahinta oli käytetty emoyhtiön velallisyhtiöltä olevien saatavien suoritukseksi. Samana päivänä emoyhtiö oli myynyt velallisyhtiön osakekannan kolmannelle. Velan maksua emoyhtiölle ei pidetty Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla tavanomaisena. Kysymys myös velallisyhtiön maksukyvyttömyydestä takaisinsaannin edellytyksenä. TakSL 10 §

(D: S 98/309, T:3020, KKO:1999:117)DL 1/2000 s. 193

Kunnianloukkaus.- Vahingonkorvaus

Nimeltä mainitun oppilaitoksen kehitysvammaohjaaja leimattiin STT:n oikeudenkäyntiuutisessa syylliseksi kavalluksiin, vaikka asian käsittely oli kesken ja kiistetyt syytteet sittemmin hylättiin. Toimittaja tuomittiin julkisesta herjauksesta, kun ohjaajan henkilöllisyys oli lähipiirin tunnistettavissa ja muidenkin asiasta kiinnostuneiden helposti selvitettävissä.

Kysymys myös kärsimyksestä tuomittavaan korvaukseen vaikuttavista seikoista. RL 27 luku 2 §

(D:R 99/641, T:642, KKO:2000:54)DL 4/2000 s. 685

Murha. - Syyntakeisuus

Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla A:n, joka oli lukuisilla puukoniskuilla surmannut vaimonsa ja kolme pientä lastaan, katsottiin syyllistyneen murhiin. Kysymys myös syyntakeisuusarvioinnista. Ään.

(D:R98/623, T:0023, KKO:2000:3)DL 3/2000 s. 507

Määräaika - Uuden määräajan asettaminen

Asiaosaisen toimituksessa käyttämän asiamiehen työkiireet ja vuosiloma eivät olleet hyväksyttäviä syitä, joiden nojalla maa-oikeuden olisi ollut asetettava uusi määräaika muutoksenhakua varten. (Ään.) Ks.

(D: M 99/115, T: 2335, KKO: KKO:2000:101)DL 6/2000 s.

Oikeudenkäyntikulut

Lapsen elatusapua koskevassa asiassa lasta edustanutta huoltajaa ei voitu velvoittaa korvaamaan vastapuolen oikeudenkäyntikuluja ilman oikeudenkäymiskäärin 21 luvun 6 §:ssä säädettyjä edellytyksiä. Ks. KKO:1983-II-188

(D: S 98/1426, T: 3286, KKO:1999:122)DL 1/2000 s.199

Oikeudenkäyntimenettely.- Pääkäsittely hovioikeudessa

Hovioikeus, jossa A oli vaatinut syytteen hylkäämistä tai ainakin rangaistuksen alentamista ja sen määräämistä ehdolliseksi, oli kutsunut A:n pääkäsittelyyn henkilökohtaisesti uhalla, että valitus jää sillensä. A saapui pääkäsittelyyn asiamiehen edustamana. Jättäessään valituksen kaikilta osin sillensä hovioikeus menetteli lain mukaisesti.

(D:R 99/536, T:524, KKO:2000:44)DL 4/2000 s. 682

Komm. *Markku Fredmann*DL 6/2000 s. 1061

Oikeudenkäyntimenettely - Riita-asia - Väittämistaakka - Prosessinjohto

Vastaaja oli käräjäoikeudessa kiistänyt vahingonkorvauskanteen perusteeltaan ja pääosin myös määrältään. Käräjäoikeus oli hylännyt kanteen perusteettomana. Vastauksessaan valitukseen hovioikeudessa vastaaja oli vaatinut käräjäoikeuden tuomion pysyttämistä. Hovioikeus oli hyväksynyt kanteen perusteeltaan ja tuominut maksettavaksi kanteen mukaisen määrän esittämättä tuomiossaan tälle muita perusteluita kuin sen, ettei vastaaja ollut vastauksessaan hovioikeudelle kiistänyt vaatimusta määrältään.

Hovioikeuden olisi tullut prosessinjohtoon keinoin selvittää asiaa vahingonkorvauksen määrän osalta. Kun näin ei ollut tapahtunut, juttu palautettiin hovioikeuteen.

(D:S 99/1084, T: 2212, KKO:2000:96).....DL 6/2000 s. 1066

Oikeudenkäyntimenettely - Rikosasia - Tyytymättömyyden ilmoittaminen . -**Asianomistajarikos**

Käräjäoikeudessa tuomittu A oli ilmoittanut tyytymättömyyttä "rangaistukseen". Ilmoitusta oli tulkittava A:n eduksi ja tulkinnassa oli otettava huomioon, että A oli kiistänyt syytteen ja valituksessaan hovioikeuteen vaatinut syytteen hylkäämistä. Valitus oli tutkittava kokonaan.

Virallisen syyttäjän syytettyä A:ta pahoinpitelystä ei häntä olisi saanut tuomita lievistä pahoinpitelystä, kun asianomistaja ei ollut ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi. OK 25 luku 7 § 1 mom (661/1978), RL 21 luku 16 §

(D: R 98/498, T:3145, KKO:1999:119).....DL 1/2000 s.198

Oikeudenkäyntimenettely. -Todistelu. -Asianomistaja

Syyttäjä oli vaatinut A:lle rangaistusta siitä, että tämä oli pahoinpidellyt B:tä. B selitti häntä käräjäoikeudessa todistelutarkoituksessa kuulusteltaessa, että hän ei halunnut lausua asiassa mitään. B:n ei asianomistajana tarvinnut kertoa mitään eikä vastata hänelle esitettyihin kysymyksiin. B:n esitutkinnassa antama kertomus saatiin tässä tapauksessa lukea käräjäoikeuden pääkäsittelyssä ja ottaa todisteena huomioon. Kun A:lla ei ollut B:n kieltäytymisen johdosta tilaisuutta kuulustuttaa B:tä ja kun muu jutussa esitetty näyttö ei ollut riittävä selvitys A:n syyllisyydestä, syyte hylättiin. (ROL 6 luku 7 § 2 mom. OK 17 luku 32 §. Ään.)
(D:R99/204, T:1234, KKO:2000:71)

Komm. Jyrki Virolainen.....DL 4/2000 s. 669

Osakeyhtiö - Hallituksen jäsen. -Vahingonkorvaus

Osakkeenomistaja A vaati osakeyhtiön hallituksen jäsentä B:tä vastaan ajamassaan kanteessa B:n velvoittamista suorittamaan hänelle osakeyhtiölain 15 luvun 1 §:n perusteella vahingonkorvausta sillä perusteella, että B:n osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen vastaisten toimien johdosta A:n osakkeet olivat menettäneet arvonsa. Korkeimman oikeuden tuomiossa lausutuilla perusteilla katsottiin A:lla olevan oikeus hänelle välillisesti aiheutunutta vahinkoa tarkoittavan kanteen nostamiseen. (Ään.) OYL 15 luku 1 §.

(D:S99/17, T:2076, KKO:2000:89)DL 5/2000 s. 868

Pakkokeino – Vangitseminen

Vangittuna pitämisen perusteista riippumatta ja syytteen nostamisesta huolimatta vangitsemisasiasia oli otettava uuteen käsittelyyn kahden viikon kuluessa edellisestä käsittelystä. Ks. KKO:1998:109.

(D:R 99/287, T:3492, KKO:1999:126).....DL 2/2000 s. 369

Perusteettoman edun palautus – Oikeustoimi

Kaupunki ja rakennusyhtiö sekä eräät muut yhtiöt olivat tehneet sopimuksen, jonka mukaan kaupunki laati yhtiöiden omistamien kiinteistöjen alueelle sopimuksen mukaisen asemakaavan muutoksen. Yhtiöiden tuli suorittaa kaupungille maksu, jonka perusteena oli rakennusoikeuden lisäyksen tuottama alueen arvonnousu. Korkein oikeus katsoi, että maksulta oli puuttunut laillinen peruste. Rakennusyhtiön konkurssipesän esittämälle maksun palauttamisvaateelle ei ollut kuitenkaan Korkeimman oikeuden perusteluista ilmenevistä syistä perusteltua antaa oikeussuojaa. Ään.

(D:S 98/2000, T:3564, KKO:1999:128).....DL 2/2000 s.372

Syyttäjä. – Esteellisyys.– Muutoksenhaku

Vastaaja A väitti hovioikeudessa vireille tulleessa syytejutussa syyttäjää esteelliseksi, koska tämä oli A:n mukaan esitutinnan yhteydessä menetellyt virkavelvollisuuksiensa vastaisesti. Torjuttuaan asiassa tarjotun henkilötodistelun hovioikeus katsoi, että väite oli sen kuvaamat olosuhteet huomioon ottaen ollut omiaan antamaan aiheen epäillä syyttäjän puolueettomuutta asiassa. Hovioikeuden katsottiin menetelleen virheellisesti katsoessaan syyttäjän esteelliseksi pelkästään vastaajan väitteen perusteella.

Hovioikeuden päätökseen, jolla virallinen syyttäjä oli katsottu esteelliseksi, ei saanut hakea muutosta valittamalla. L yleisistä syyttäjistä 12 § 1 mom.

(D:99/390, T:608, KKO:2000:51).....DL 4/2000 s. 683

Syyttömästi pidätetyn korvaus

Suomen viranomaisten pyynnöstä Amerikan Yhdysvalloissa Suomeen luovuttamista varten säilöönötetulla oli oikeus saada Suomen valtiolta korvaus Yhdysvalloissa tapahtuneesta vapaudenmenetyksestä aiheutuneesta vahingosta, kun syytteet Suomessa oli hylätty. L syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta.

(D: S 98/1598, T:21, KKO:2000:1).....DL 3/2000 s. 505

Testamentti. – Säätio. Pesänselvittäjä. Muutoksenhaku. Puhevalta

Testamentin mukaan jäämistö oli tuleva perustettavalle säätiolle. A oli määrätty kuolinpesän pesänselvittäjäksi ja huolehtimaan säätion perustamisesta. Yhdistys B:tä ei ollut mainittu testamentissa, mutta se toimi perustettavan säätion alalla, ja A:n laatiman säätion sääntöluonnoksen mukaan yhdistys saisi nimetä yhden säätion hallituksen jäsenistä.

Kysymys siitä, oliko yhdistys B:llä oikeutta hakea A:n vapauttamista tehtävistään ja valittaa vapauttamista koskevasta hovioikeuden päätöksestä.

SäätioL 3 a §. Perintökaari 19 luku 6 §.

(D: S 99/646, T: 2247, KKO: KKO:2000:98)DL 6/2000 s. 1067

Ylimääräinen muutoksenhaku – Kantelu. – Oikeudenkäynnin julkisuus

Kysymys oikeudesta kannella erikseen kesken alioikeuskäsittelyn annetusta sallassapitoa koskevasta päätöksestä. Ks. KKO:1998:129 Vrt. KKO:1999:50. OK 31 luku 16 §.

(R 99/269, T3378, KKO:1999:123)DL 2/2000 s.366

Yrityssaneeraus - Saneerausohjelman vahvistaminen

Yrityksen saneerauksesta annetun lain 22 §:n mukaisten väliaikaisten kieltojen voimassaollessa velalliskommandiittiyhtiön pankkitilille kertyneitä varoja ei otettu huomioon lain 53 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa vertailussa.

Kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet olivat antaneet takauksia ja asettaneet vakuuksia yhtiön veloista. Saneerausohjelmassa ei voitu määrätä yhtiömiehiä mahdollisen maksusuorituksen varalta takautumisoikeuden perusteella velkojan sijaan. (Ään.)YSL 22 YSL 46 , YSL 53 § 1 mom 5 kohta.

(D:S99/52, T:1692, KKO:2000:81)DL 5/2000 s.858

**EUROOPAN IHMISOIKEUSTUOMIOISTUIMEN RATKAISUJA –
AVGÖRANDE AV EUROPADOMSTOLEN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA**

Kuopila –tapaus. Oikeudenmukainen oikeudenkäynti. – Osapuolten tasa-arvo. – Kontradiktorinen oikeudenkäynti, R:2000. ART:6, ART:41

Kysymys siitä, olisiko rikosasian vastaajalle tullut antaa tiedoksi syyttäjän hovioikeudelle toimittama lisätutkintapöytäkirja.

Laura Ervo.....DL 6/2000 s. 1073

Nuutinen -tapaus. Perhe-elämän suoja. – Oikeudenkäynnin kesto. – Kohtuullinen aika. ART:6.1, ART:8, ART:41

Kysymys siitä, oliko lapsen tapaamisoikeudesta annetun määräyksen täytäntöönpanossa käytetty tapauksen oloihin nähden riittäviä keinoja. Kysymys myös siitä, oliko lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskenut oikeudenkäynti kokonaisuudessaan kestänyt kohtuuttoman pitkän ajan, kun asia oli ollut vireillä yli 5vuotta.

Laura Ervo.....DL 6/2000 s. 1079

**EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMESTA – FRÅN EUROPEISKA
GEMENSPAPERNAS DOMSTOLEN**

Brysselin yleissopimus - 17 artikla - Sopimus toimivaltaisesta tuomioistuimesta - Kansainvälisessä kaupassa noudatettua kauppatapaa vastaava muoto

Asia C-159/97, Transporti Castelletti Spedizioni Internazionali SpA v. Hugo Trumpy SpA

Kok. 1999 s. I-1597

Sirpa TikkanenDL 2/2000 s. 377

Brysselin yleissopimus - Väliaikaisten toimenpiteiden käsite - Moottorikäyttöisen huvijahdin rakentaminen ja toimitus.

Asia C-99/96, Hans-Hermann Mietz v. Intership Yachting Sneek BV

Kok. 1999 s. I-2277.

Sirpa TikkanenDL 2/2000 s. 382

**AJANKOHTAISTA EUROOPPAOIKEUTTA –
AKTUELLT INOM EUROPARÄTTEN**

Hullut lehmät, hormonit ja antibiootit - varovaisuusperiaate ja kansanterveyden suojele Euroopan yhteisön oikeudessa

Antti Maunu..... DL 1/2000 s. 166

Sähköistä kaupankäyntiä koskeva direktiiviehdotus,

Laura Vilkkonen DL 2/2000 s. 347

Euroopan unionin laajentuminen ja toimielinuudistuksen kynnyksellä;

Ranskan puheenjohtajakauden haasteet

Heidi Kaila..... DL 4/2000 s. 652

EY-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä julkisista hankinnoista ja

kilpailuttamisvelvollisuudesta

Elena Savia DL 5/2000 s. 826

Direktiivien asema kansallisia tuomioistuimia välittömästi velvoittavana

oikeuslähteenä vahvistuu yhteisöjen tuomioistuimen linster-ratkaisussa

Antti Maunu..... DL 6/2000 s. 1041

MARKKINATUOMIOISTUIMESTA – FRÅN MARKNADSDOMSTOLEN

Toisen tuotteen tunnuksen hyväksikäyttö ym.

Pfizer, Inc., Delaware, USA ja Pfizer Oy, Espoo. Eurofood-Link (UK), Ltd.,
Lontoo, Englanti ja Lakshman Stephen Lowe, Helsinki. (*Dno 5/99 , 1.11.1999,*
1999:015)

Keijo Heinonen..... DL 2/2000 s. 387